

BUTLLETÍ

DE LA

INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTORIA NATURAL

ANY 2.^{on}

BARCELONA, NOVEMBRE DE 1902

NÚM. 14

Plantes notables dels voltants de Tarrassa

(Continuació)

Cytisus hirsutus, L. β *capitatus* (*C. gallicus*, Kerner). Boscos de Sant Pere Sacama y Matadepera. Sembla haver sigut confós pels botànichs catalans ab el *C. supinus*, L. Maig y Juny.

Ononis rotundifolia, L. Referida ab certa vaguetat a comptadíssims punts de Catalunya, la descobrí a l'Ubach, prop la font de La Portella, l'any 1879. Pel Juny del 82, trobant-me convalescent d'una llarga malaltia a l'expressada casa, rebí la visita dels meus amichs doctors Tremols y Degollada, veyent-se aquell agradosament sorprès al presentar-li una planta que, segons digué, solament coneixia de Suïça.

Medicago. Existia una veritable confusió en les moltes especies d'aquest gènere, degudes principalment a l'injustificada importancia que les obres descriptives donaven a la direcció *dextrorsa* o *sinistrorsa* de l'espira de la llegum, al sortir del pedúncul. Fa ja més de trenta anys que, a l'estudiar el *M. tribuloides*, vaig notar que l'espira unes vegades girava a la dreta y altres a l'esquerra. Desde llavors concedí poca importancia a n'aquest caràcter, lo que'm facilità la determinació de les diferents especies, ja que, atenint-me en absolut a les obres descriptives, aquesta tasca's feya quasi impossible.

Mes en la flora francesa de Rony, en publicació, se signa d'una manera explícita que les especies *tribuloides*, *turbinata*, *littoralis* y *tuberculata* presenten subvarietats *dextrorsas* y *sinistrorsas*. Ajustant, donchs, a les descripcions d'aquest autor les observacions que férem darrerament ab

l'intel·ligent amic y consoci D. Eugeni Ferrer, consigno a continuació els *medicagos* abans dubtosos dels voltants de Tarrassa (1).

M. minima, L.; α *vulgaris*, Urban, molt comú pels boscos y terres ermes: β *longiseta*, D. C., molt rara, puix solament la trobí l'any 1887 en els sorrals del Llobregat, prop d'Olesa. És idèntica a un exemplar recullit pel Sr. Ferrer, darrerament, en els sorrals marítims de Mataró. Abril y Juny.

M. Gerardi, Wild., considerada avuy com la varietat β *Morisiana*, Jord., del *M. rigidula*, Desr.; se troba pels boscos, marges y paratges herbosos. Abril y Juny.

M. tribuloides, Lam., en la qual Rony hi distingeix les varietats α *vulgaris*, β *uncinata* y γ *rectiuscula*. Aquesta és la que abunda en aquesta localitat, presentant les subvarietats *dextrorsa* y *sinistrorsa* y tots els trànzits a l'especie següent, considerada com forma notable del *tribuloides* y proposada avuy com especie nova.

M. tentaculata, Wild. *M. truncatula*, Gortn., citada per Costa ab el nom de *M. sphorocarpa*, Bert, y per mi ab el de *M. murex*, presenta també les subvarietats *dextrorsa* y *sinistrorsa* de l'anterior, ab la que no és raro trobar-la barrejada.

M. turbinata, Wild., y *M. muricata*, Bth. Considerades com dugues especies distintes, se refundeixen avuy a una sola, ab el nom de la primera. Realment, s'observen tots els trànzits, desde'ls fruits més llisos als més espinosos, sense deixar-se de trobar en un mateix peu abdues formes. Rony distingeix les varietats α *inermis*, β *breviseta* y γ *aculeata*, cada una de les quals presenta les subvarietats *dextrorsa* y *sinistrorsa*. Totes elles abunden en els sembrats y vinyes de Tarrassa. Abril y Juny.

M. tuberculata, Wild. D'aquesta especie solament he observat la varietat α *vulgaris*, Moris, subvarietat *dextrorsa*, Rony. Se troba, sense esser abundant en els paratges herbosos. Abril y Juny.

Trigonella fœnum-græcum, L. Terraplè de l'estació d'Olesa y camps de Montcada. Maig. Sembla que Masferrer, que la

(1) En vista del garbuix que's nota en l'enumeració de les nombroses especies catalanes d'aquest gènere, y desitjant fer un estudi minuciós de les mateixes, preguem a tots els socis d'aquesta INSTITUCIÓ que'ns enviïn a Tarrassa exemplars de les diferents encontrades aon se trobin.

trobà a Vich, és l'únich que la cita a la província de Barcelona.

Melilotus elegans, Salzm. No solament a Montserrat, aon la recullí l'any 90 y la cita Vayreda, sino també junt a l'estació d'Olesa. Maig y Juny.

M. sulcata, Desf. Trobada a Montserrat per Vayreda; raríssima als voltants de Tarrassa. Maig y Juny.

M. alba, Lam. Molt més comú de lo que creya Costa, puix no escasseja prop dels torrents y abunda en els terrers argilenchs pròxims a Martorell, seguint la carretera. Floreix quasi tot l'any y és una excel·lent planta melífera.

Trifolium striatum, L. Al bell cim de Sant Llorenç del Munt, amagat y difícil de distingir entre la molsa. Juny. Solament havia sigut trobat per Masf. y Vay. a la província de Girona; per Gonz, a Caldes de Bohí, y per mi al cim de Montseny.

T. resupinatum, L. Aquesta bonica especie, de corola *resupinata* o invertida y fruits agrupats en polígon estrellat, a més de la falda de Montjuich, aon la citen Colmeiro y Costa, se troba en el terraplè del ferro-carril de França, junt á Montcada. Maig.

T. suffocatum, L. Terres argiloses; raro. Maig y Juny. Solament s'havia trobat a la província de Girona.

Vicia cordata, Wulff. Montcada, ademés de Montalegre. Maig. Havia sigut descoberta per Comp., prop de Barcelona, y a l'Empordà per Vay.

V. varia, Host. Camps de Tarrassa, no gaire comú y probablement importada. Juny. No s'havia citat encara a Catalunya.

V. calcarata, Desf. Sembrats de Tarrassa; rara. Juny. Els únichs que la citen a Catalunya són Wilk. y Colm., prop de Barcelona.

V. pannonica, Jacq. Nova per la flora catalana; la recullírem ab en Salvador Maluquer, per primera vegada, a Monistrol, vora'l Llobregat, el 15 de Maig de 1897, y a l'any següent poguí observar-la en els sembrats del Pla del Baró, a Tarrassa.

Ervum monanthos, L. No citada tampoch a Catalunya, sembla haver-se connaturalisat vora la via fèrrea, desde'l Pont de Vacarisses a Can Trias. Maig.

Lens nigricans, Godr. També nova per Catalunya, la trobí sota les alzines de l'Ubach, el 8 de Maig del 97, y molts anys

abans a Sant Llorenç, havent-la presa equivocadament per la varietat *subsphaerosperma*, de l'*esculenta*.

Lathyrus Ochrus, D. C. Trobada per Quer, Palau y Pourret als camps de Barcelona. No és tampoch molt rara en els de Tarrassa. Abril y Juny.

L. Nissolia, L. Unicament referida per Graells als pinars del Vallès, y a Castelldefels per Vay.; la recullí fa molts anys sota'ls àlbers de Can Missert, y més tard en els prats de Mollet. Maig y Juny. Sembla molt rara.

Orobis canescens, L. Al cim de Sant Pere Sacama. Maig y Juny. Solament ha sigut citat a Monàs y Bassegoda per Vayreda.

DOCTOR JOAN CADEVALL

(Continuarà)

Una excursió científica a la Serra Nevada

(Continuació)

VII

RESULTAT DE L'EXCURSIÓ

De la Serra Nevada portavem ja preparats y clavats en llurs agulles 365 insectes, sense comptar més d'altres tants que guardavem en paperines, si eren Ortòpters; en triangles, si Lepidòpters o Neuròpters grossos; o entre serradures, si pertanyien a altres ordres. Una porció de plantes fanerògames prempsades y mig seques, molts líquens, els uns en les roques ont estaven y els altres despresos, tots ben embolicats y rotulats; ademés, ens emportavem diferents exemplars de minerals y roques pera estudiar-los quan ens vagués.

Com a mostra y testimoni dels objectes que's troben a la Serra Nevada he volgut posar aquí un catàlech dels que recullirem, no fent esment dels que vegérem y deixàrem. Mes, trobant-se Granada tant aprop de la Serra Nevada y sent la fauna y flora quasi iguals fins a la meitat de la cordillera, pera